

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspólnych działań na rzecz wspierania kariery i mobilności naukowców w Unii Europejskiej

(2010/C 255/03)

Samodzielny sprawozdawca: **Pedro ALMEIDA FREIRE**

Dnia 16 lipca 2009 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie

wspólnych działań na rzecz wspierania kariery i mobilności naukowców w Unii Europejskiej.

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 10 listopada 2009 r. Samodzielnym sprawozdawcą był Pedro ALMEIDA FREIRE.

Na 458. sesji plenarnej w dniach 16–17 grudnia 2009 r. (posiedzenie z 16 grudnia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 174 głosami – 8 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Zalecenia

- Wzmacnianie zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii w Europie oraz wspieranie mobilności są zasadniczymi czynnikami realizacji Europejskiej Przestrzeni Badawczej (EPB), a także utrzymania konkurencyjności UE na arenie światowej i jej umiejętności podjęcia najważniejszych wyzwań przyszłości.
  - Należy pilnie podejmować działania mające na celu ułatwienie koordynacji między strategiami polityki w zakresie edukacji, badań naukowych, pracy i zabezpieczeń społecznych, co ma zapewnić skoordynowany rozwój instrumentów polityki edukacyjnej, naukowej i społecznej, aby osiągnąć cele europejskie w tej dziedzinie.
  - Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny proponuje, z jednej strony, wzmocnienie istniejących programów w dziedzinie zasobów ludzkich i propagowania mobilności, a z drugiej strony, ich lepszą koordynację; ponadto proponuje, aby przy okazji debaty nad ósmym programem ramowym w zakresie badań i rozwoju technologicznego UE, wzmocnić, między innymi, jego część dotyczącą kapitału ludzkiego i propagować stworzenie platformy szkolenia specjalistycznego w ramach działań badawczych.
  - EKES proponuje ponadto utworzenie centrum monitorowania zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii w Europie, które zajmowałoby się zbieraniem, analizowaniem i przekazywaniem spójnych i porównywalnych danych dotyczących postępów w tej dziedzinie oraz na temat krajowych polityk w dziedzinie zasobów ludzkich, zarówno w Europie, jak i w kontekście międzynarodowym.
  - EKES apeluje o podjęcie skoordynowanych działań na rzecz wspierania kariery i mobilności naukowców w EU w zakresie warunków zatrudnienia i osobistego rozwijania kariery, a zwłaszcza rekrutacji, postępu kariery i praw socjalnych.
- Wreszcie, EKES apeluje, aby w przyszłym przeglądzie strategii lizbońskiej oraz w nowym pakcie europejskim na rzecz innowacji, który UE zamierza opracować, należyście uwzględniono znaczenie zwiększenia zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii i zapewnienia ich wykwalifikowania.

2. Wstęp

2.1 Strategie polityki w dziedzinie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji odgrywają coraz istotniejszą rolę w kontekście strategii lizbońskiej, zarówno na szczeblu wspólnotowym, jak i krajowym.

2.2 Ożywienie europejskiej przestrzeni badawczej oraz, w związku z tym, rozwijanie kapitału ludzkiego w ramach europejskiej strategii na rzecz konkurencyjności, wzrostu i zatrudnienia świadczą o tym, że decydującą rolę dla powodzenia tej strategii odgrywają mobilność i wzmocnienie zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii w Europie.

2.3 Unia Europejska przygotowuje się do opracowania nowej strategii na rzecz innowacji, o charakterze bardziej całościowym i społecznym, w ramach której trójkąt wiedzy powinien znaleźć się w centrum zainteresowania. Zasadnicze znaczenie mają w tym kontekście zasoby ludzkie, by zagwarantować utrzymanie konkurencyjności UE na arenie światowej i umożliwić Unii podejmowanie najważniejszych wyzwań w nadchodzących dziesięcioleciach.

2.4 Swobodny przepływ wiedzy i mobilność zostały uznane przez szefów państw i rządów za czynniki decydujące dla polityki w dziedzinie edukacji i badań naukowych w UE oraz dla współpracy europejskiej. Do licznych programów europejskich, których celem jest reakcja na te wyzwania w danym obszarze działalności, należą: – program *Erasmus* w zakresie mobilności studentów wyższych uczelni; – program *Erasmus Mundus* służący wzmocnieniu współpracy z krajami trzecimi za pomocą wspólnych programów studiów magisterskich i doktorskich oraz tworzenia partnerstw między ośrodkami szkolnictwa wyższego; – program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego, w którym bardzo istotną rolę spełnia program szczegółowy

„Ludzie” wspierający mobilność naukowców, najbardziej znany z działań pt. *Marie Curie*. Proces boloński dotyczący szkolnictwa wyższego ma na celu propagowanie europejskiego wymiaru szkolnictwa wyższego, mobilności i współpracy. Niemniej jednak, pomimo istniejących programów i podejmowanych wysiłków, powszechnie uznaje się, że pozostaje jeszcze dużo do zrobienia.

2.5 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił opracować niniejszą opinię z inicjatywy własnej w następstwie opinii w sprawie komunikatu Komisji „Rozwój kariery i zwiększona mobilność: europejskie partnerstwo na rzecz naukowców”⁽¹⁾. Jej celem jest przyczynienie się, po raz kolejny, do opracowania strategii wzmacniania kapitału ludzkiego w Unii Europejskiej i wspieranie nowej polityki w zakresie badań naukowych i nowej strategii na rzecz innowacji, które uwzględniłyby kwestię zasobów ludzkich z perspektywy polityki integracyjnej, którą Komitet zawsze popierał, oraz w kontekście agendy polityki społecznej.

2.6 W roku 2010 nadejdzie pora na odnowienie strategii lizbońskiej oraz na uruchomienie nowego europejskiego planu na rzecz innowacji; jednocześnie odnawiana będzie wizja europejskiej przestrzeni badawczej na rok 2020.

2.7 W sytuacji kryzysu gospodarczego kwestie zwiększenia zarówno publicznych, jak i prywatnych inwestycji w badania i rozwój oraz wzmocnienia zasobów ludzkich w dziedzinie badań naukowych i technologii powinny nadal mieć priorytetowy charakter w krajowych i europejskich programach politycznych.

2.8 Istnieje więc nagląca potrzeba określenia wspólnych celów na szczeblu UE i tworzenia zachęt do działań mających na celu uzyskanie takiej liczby osób pracujących w dziedzinie badań i rozwoju, jaka jest niezbędna do osiągnięcia ambitnych zamierzeń, jakie wyznaczyła sobie UE.

2.9 Cele te obejmują zapewnienie stałego wzrostu liczby młodzieży studiującej na kierunkach naukowych i technicznych (od matematyki po nauki przyrodnicze i od inżynierii po nauki społeczne i humanistyczne) i wzrostu liczby doktoratów w tych dziedzinach, przy jednoczesnych działaniach na rzecz stałego wzrostu odsetka kobiet w środowisku naukowców, a także zapewnianie w Europie atrakcyjnych warunków, zachęcających do pozostawiania w niej pracowników wykwalifikowanych w dziedzinach naukowych i technologicznych, tak aby wyrównać obecny deficyt w stosunkach transatlantyckich i zapewnić pozytywny bilans w stosunkach Europy z resztą świata. Są to nowe cele, które powinny odnowić w tej dziedzinie strategię lizbońską.

2.10 Urzeczywistnienie tej strategii wymaga utworzenia w Europie wyjątkowych w skali światowej ośrodków i sieci eksperckich, które byłyby w stanie przyciągać największe talenty międzynarodowe; jednocześnie konieczne jest poszerzenie społecznej podstawy edukacji oraz kultury naukowej i technologicznej.

3. Konieczność opracowania silnej polityki na rzecz zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii na szczeblu krajowym i europejskim

3.1 EKES docenia możliwości otwarte dzięki Zielonej księdze w sprawie Europejskiej Przestrzeni Badawczej (EPB)⁽²⁾, w której za jeden z głównych priorytetów EPB uznano europejskie partnerstwo na rzecz naukowców, wraz z rozwojem kariery i większą mobilnością, a także dzięki wspomnianemu komunikatowi Komisji, na którego temat Komitet sporządził już osobną opinię. W niniejszej opinii EKES pragnie wykrócić poza te ramy i poprzeć propozycje zawarte w dokumencie „Europejskie partnerstwo na rzecz zwiększenia atrakcyjności kariery zawodowej w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego oraz poprawy warunków mobilności pracowników naukowych w Europie – proponowane działania priorytetowe” przygotowanym 30 kwietnia 2009 r.⁽³⁾ przez ministrów Luksemburga i Portugalii, François Biltgena i José Mariana Gaga, przy współpracy innych ministrów; przez co pragnie wnieść swój wkład w dalsze rozwijanie, dzięki konkretnym działaniom, unijnej polityki w zakresie zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii.

3.2 EKES docenia wielkie nakłady pracy, jakie podjęto na szczeblu UE w tej materii. Sam Komitet wydał już wiele opinii z inicjatywy własnej na tematy powiązane z omawianym zagadnieniem.

3.3 Zasoby ludzkie w dziedzinie nauki i technologii są już integralnym elementem strategii europejskiej od marca 2000 r. Na szczycie w Barcelonie w 2002 r. ustanowiono europejski cel zwiększenia odsetka PKB przeznaczanego na badania i rozwój (B+R) do 3 % do 2010 r. Wzrost liczby zasobów ludzkich powiązany z tym celem oszacowano na około 500 tys. dodatkowych pracowników naukowych⁽⁴⁾.

3.4 Uzasadniona była zatem potrzeba opracowania wspólnej polityki europejskiej w tym obszarze, znacznie wykraczającej poza tzw. otwartą metodę koordynacji polityk krajowych; powinna się w niej mieścić nawet zmiana warunków zatrudnienia i rozwoju kariery samych naukowców, w tym młodych naukowców, w zakresie rekrutacji, postępu kariery i praw socjalnych.

3.5 Pomimo że cel dotyczący inwestycji w B+R zakłada, że 2 z tych 3 % PKB mają pochodzić z sektora prywatnego, branża przemysłowa nie może podjąć tego wysiłku samodzielnie i rządy mają tu zwiększoną odpowiedzialność. Zważywszy, że większość możliwości zatrudnienia dla naukowców jest tworzona przez branżę przemysłową, należy stworzyć lepsze warunki rozwoju badań naukowych w sektorze prywatnych przedsiębiorstw i przez ten sektor w Europie, w tym przez małe i średnie przedsiębiorstwa, aby móc dążyć do ustalonych celów, za pomocą, przykładowo, zachęt do tworzenia sieci i klastrów przedsiębiorstw w branżach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki europejskiej.

⁽²⁾ Zielona Księga: „Europejska Przestrzeń Badawcza: nowe perspektywy” [COM(2007) 161 wersja ostateczna] z 4 kwietnia 2007 r.

⁽³⁾ Dok. Rady nr 10003/09 z 18 maja 2009 r.

⁽⁴⁾ Zob. sprawozdanie grupy wysokiego szczebla ds. zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii w Europie: „Report by the High Level Group on Increasing Human Resources for Science and Technology in Europe 2004”, Wspólnoty Europejskie 2004.

3.6 Poziom finansowania publicznego w przeliczeniu na jednego naukowca jest nadal znacznie niższy w Europie niż w Stanach Zjednoczonych i w Japonii. Warunki i perspektywy zatrudnienia w sektorze publicznym powinny zatem stać się nieodłączną częścią celów polityki rządów państw europejskich na rzecz nauki. Ponadto istnieje duża dysproporcja pod względem udziału naukowców w całkowitej liczbie mieszkańców w porównaniu z USA i Japonią: w UE na 1 000 mieszkańców przypada ok. 6 naukowców, a w USA i Japonii 9–10.

3.7 Instytucje szkolnictwa wyższego, jako główne ośrodki szkolenia naukowców, powinny podjąć innowacyjne działania w zakresie lepszego włączania edukacji i szkolenia w programy nauczania oraz w zakresie lepszej współpracy z branżą przemysłową w kontekście uczenia się przez całe życie. Instytucje te powinny, w istocie, zmienić perspektywę i nastawienie wobec tego problemu w ramach swej misji szkolenia zasobów ludzkich na potrzeby społeczeństwa opartego na wiedzy, poprzez dostosowanie programów nauczania, stawianie na szkolenia w partnerstwie z B+R branży przemysłowej, oferowanie nowych możliwości, w tym dla tych osób, które późno zaczynają karierę naukową, otwieranie dostępu dla kobiet, mniejszości etnicznych i grup mniej uprzywilejowanych, w tym obywateli o specjalnych potrzebach, którzy w dziedzinie nauki i wiedzy mogą dostrzec możliwość poprawy swej pozycji społecznej i osobistego dowartościowania się we współczesnym społeczeństwie.

3.8 Angażowanie studentów, nie tylko studiów magisterskich i doktoranckich, ale także licencjackich, w działania badawcze – także w sektorze przedsiębiorstw – jako normalny element programu nauczania, odbywa się jeszcze w bardzo niewielkiej skali i należy poświęcić mu więcej uwagi.

3.9 Wciąż potrzebne są środki służące uatrakcyjnieniu w oczach młodzieży kariery w dziedzinie nauki, inżynierii i technologii, choć nie należy przy tym zaniedbywać nauk społecznych i humanistycznych. Różnice między karierą w przemyśle a karierą uniwersytecką lub w sektorze publicznym są duże, ale rządy krajowe i Komisja Europejska powinny odgrywać istotną rolę w tej dziedzinie, w sposób skoordynowany. Jest to bowiem zasadniczy czynnik rozwoju EPB i przyszłego dobrobytu i konkurencyjności UE.

3.10 Edukacja naukowa jest innym istotnym czynnikiem, gdyż może pobudzać ciekawość dzieci i młodzieży oraz ich zainteresowanie pracą naukową. Skupienie uwagi na umiejętnościach i na jakości edukacji, począwszy od nauczania w szkołach podstawowych i średnich, jest sprawą zasadniczą dla powodzenia EPB, poprzez prace doświadczalne i kontakty ze środowiskami naukowymi i przemysłowymi, podobnie jak zapewnianie odpowiednich kwalifikacji nauczycieli⁽⁵⁾.

(5) Zob. publikacje: „Encouraging Student Interest in Science and Technology Studies”, *Global Science Forum*, OECD 2008, „Mathematics, Science and Technology Education Report, The Case for a European Coordinating Body”, *European Roundtable of Industrialists (ERT)*, sierpień 2009.

3.11 Strategie na rzecz popularyzacji i upowszechniania nauki zostały już uznane za niezbędne dla powszechnego zrozumienia nauki i przybliżenia jej społeczeństwu, a zwłaszcza młodzieży. Dlatego też powinno się w ich ramach tworzyć coraz więcej zachęt, również na szczeblu europejskim, poprzez wspieranie inicjatyw będących przedmiotem ogólnego zainteresowania, ze względu na ich znaczenie zwłaszcza w zglobalizowanym świecie, w którym zasadnicza jest, z jednej strony, potrzeba zrozumienia kontrowersyjnych kwestii i, z drugiej strony, komunikowania osiągnięć naukowych.

3.12 Innym czynnikiem o istotnym znaczeniu jest kwestia zaangażowania kobiet w pracę naukową. Mimo że dane liczbowe w ciągu ostatnich dwudziestu lat uległy dużej zmianie, kobiety nadal są słabo reprezentowane w wielu dyscyplinach badań naukowych w wielu krajach, a przede wszystkim niewiele z nich zajmuje najwyższe stanowiska. Podjęto już wiele działań na szczeblu Komisji Europejskiej i niektórych państw członkowskich, ale pozostaje jeszcze wiele do zrobienia. Kobiety w dalszym ciągu stanowią najbardziej oczywiste źródło wzrostu zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii w Europie, pomimo tego że wśród zachęt brakuje silnego powiązania między polityką na rzecz nauki a społeczną i gospodarczą polityką wsparcia dla kobiet.

3.13 Nie można lekceważyć międzynarodowego wymiaru EPB, gdy mowa jest o zasobach ludzkich w dziedzinie nauki i technologii⁽⁶⁾. UE powinna konkurować na arenie międzynarodowej, by przyciągać najlepszych wykwalifikowanych pracowników naukowych i gwarantować im takie warunki, by pozostawali w Europie, co można osiągnąć dzięki lepszej koordynacji polityki na szczeblu krajowym i wspólnotowym. Niemniej jednak dominować powinna perspektywa współpracy, polegająca na poszerzaniu obiegu i przekazywaniu wiedzy, a także na mobilności, z zachowaniem zasady wzajemności i – przede wszystkim w odniesieniu do naukowców z krajów rozwijających się – na jednoczesnym przyczynianiu się do wzrostu kwalifikacji w ich krajach pochodzenia.

4. **Potrzeba prowadzenia konkretnych działań politycznych celem poczynienia natychmiastowych postępów w europejskim programie na rzecz zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii**

4.1 Komitet pragnie podkreślić znaczenie wspólnego podejścia europejskiego w połączeniu z konkretnymi działaniami politycznymi służącymi natychmiastowym postępom w europejskim programie na rzecz zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii.

4.2 Potwierdzając stanowisko przedstawione już w opinii w sprawie komunikatu Komisji w sprawie europejskiego partnerstwa na rzecz naukowców, zwłaszcza w odniesieniu do rekrutacji naukowców i jej warunków, Komitet uważa za pożądane i realistyczne, by wzrost zasobów ludzkich w UE był trwały i stabilny, wynosząc średnio około 5 % rocznie podczas najbliższych

(6) Opinia EKES-u w sprawie komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego: „Strategiczne ramy europejskie na rzecz międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej”; sprawozdawca: Gerd Wolf (Dz.U. C 306 z 16.12.2009, s. 13).

dziesięciu lat. Pozwoliłoby to na zwiększenie obecnej liczby osób zatrudnionych w dziedzinie nauki i technologii o 50 % w ciągu jednego dziesięciolecia. Komitet proponuje, aby działania te były prowadzone na następujące sposoby:

4.2.1 poprzez zwiększanie liczby i odsetka młodych ludzi wybierających naukowe i techniczne kierunki studiów;

4.2.2 poprzez zwiększanie liczby i odsetka magistrów, którzy podejmują studia doktoranckie, a także poprzez dywersyfikację profili doktoratów i wzmocnienie mechanizmów gwarantujących jakość;

4.2.3 poprzez przyciąganie do instytucji europejskich i zatrzymanie w nich większego odsetka pochodzących z Europy i reszty świata studentów i naukowców w dziedzinach naukowo-technologicznych oraz poprzez podwojenie liczby doktoratów zdobywanych poza krajem pochodzenia;

4.2.4 poprzez podkreślenie znaczenia zapewnienia ram prawnych, administracyjnych i finansowych służących wprowadzaniu zachęt do opisanych powyżej działań i ich realizacji, w zakresie koordynacji strategii polityki na rzecz badań naukowych z polityką społeczną i polityką w zakresie zatrudnienia.

4.3 Liczba młodych ludzi wybierających naukowe i techniczne kierunki studiów faktycznie wzrosła w większości krajów europejskich, jednakże nie odnotowano wzrostu w zakresie ich odsetka spośród całkowitej liczby studentów. Spośród działań, jakie można podjąć w celu przyciągnięcia młodych ludzi do dziedziny nauki i technologii, warto wymienić: – ulepszenie nauczania w dziedzinie nauki i technologii oraz wkład w rozwój sieci naukowych między szkołami, wykładowcami i badaczami, zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym; – wspieranie działań propagujących kulturę naukową i poszerzanie podstawy społecznej rozwoju naukowo-technicznego, a zwłaszcza ośrodków i muzeów naukowych; – świadczenie usług w zakresie informowania i doradztwa edukacyjnego i zawodowego, dzięki którym można odpowiedzieć na potrzeby społeczne w odniesieniu do nauczania naukowo-technicznego.

4.4 Nie zaniedbując kwestii gwarantowania jakości, innym pilnym celem powinno być tworzenie zachęt na rzecz zwiększenia liczby doktoratów i dywersyfikacji ich profili, z zaangażowaniem branży przemysłowej w odpowiednich przypadkach. W dążeniu do tego celu można by wspierać działania polegające na: – zwiększeniu odsetka stypendiów doktoranckich przyznawanych drogą ogólnego konkursu na szczeblu krajowym lub międzynarodowym; – przyciąganiu na studia doktoranckie w Europie magistrów z krajów trzecich; – wykorzystaniu większego znaczenia, jakie uzyskał ostatnio tytuł doktora, do osiągnięcia wyższego poziomu umiejętności zawodowych w różnych dziedzinach, a nie tylko w karierze naukowej.

4.5 Zdolność przyciągania na skalę międzynarodową jest celem, do którego należy dążyć, podejmując następujące działania: – poprawa mobilności studentów, naukowców i wykładowców między instytucjami, sektorami i krajami, w szczególności między sektorem akademickim a sektorem przedsiębiorstw, oraz zachęcanie do takiej mobilności; – propagowanie otwartych,

konkurencyjnych i przejrzystych metod rekrutacji naukowców; – poprawa warunków życia rodzin naukowców i ułatwianie ich partnerom dostępu do rynku pracy; – znaczne ograniczenie biurokracji związanej z publicznym finansowaniem badań naukowych.

4.6 Poprawa warunków pracy i zatrudnienia naukowców jest decydującym czynnikiem zwiększenia mobilności i zainteresowania karierami naukowymi, w tym także wzrostu odsetka kobiet w dziedzinie badań naukowych, przy odpowiedniej ochronie socjalnej. Kluczowym czynnikiem powodzenia każdej polityki na rzecz badań naukowych i innowacji jest stopniowe rozpowszechnianie umów o pracę, co sprawi, że kariery będą bardziej konkurencyjne i atrakcyjne, a ponadto zapewni odpowiednie warunki zatrudnienia mężczyznom i kobietom, włącznie z urlopem macierzyńskim i wychowawczym oraz innymi zabezpieczeniami socjalnymi sprzyjającymi mobilności naukowców.

4.7 EKES popiera wysiłki państw członkowskich polegające na badaniu możliwości przyjęcia środków ułatwiających przenoszenie dodatkowych uprawnień emerytalnych naukowcom zmieniającym kraj zatrudnienia, przy wykorzystaniu istniejących ram prawnych oraz dzięki umowom dwu- i wielostronnym. Oczekuje jeszcze na wyniki analizy wykonalności dotyczącej ewentualnego paneuropejskiego funduszu emerytalnego dla naukowców z UE, realizowanego przy wsparciu finansowym Wspólnoty, i popiera przy tym wszelkie środki, mające ułatwić przenoszenie dodatkowych uprawnień emerytalnych naukowców, gdyż uważa to za pilne.

4.8 EKES opowiada się ponadto za podjęciem w trybie pilnym działań na rzecz ułatwienia koordynacji między strategiami polityki w zakresie edukacji, badań naukowych, pracy i zabezpieczeń społecznych, co ma zapewnić skoordynowany rozwój instrumentów polityki edukacyjnej, naukowej i społecznej, aby osiągnąć europejskie cele w zakresie zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii.

4.9 W celu osiągnięcia wymienionych już zamierzeń, EKES pragnąłby, by podjęto następujące konkretne kroki:

4.9.1 w kontekście mającej się wkrótce rozpocząć debaty w sprawie przyszłego ósmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego UE, należy ustalić, że działania badawcze wspierane przez program ramowy powinny obojętnie utworzyć platformę kształcenia specjalistycznego, szczególnie w ramach doktoratów, w warunkach otwartości i konkurencyjnego dostępu dla studentów z wszystkich krajów;

4.9.2 Komitet proponuje utworzenie centrum monitorowania zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii w Europie, które dostarczałoby spójnych i porównywalnych danych dotyczących postępów w tej dziedzinie oraz na temat krajowych strategii politycznych w tej dziedzinie, zarówno w Europie, jak i z perspektywy światowej (7).

(7) Jest to propozycja przedstawiona już w 2004 r. przez grupę wysokiego szczebla ds. zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii w Europie (*High Level Group on Human Resources for Science and Technology in Europe*) (zob. przypis 4).

4.9.3 Nadal w kontekście nowego, ósmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego, Komitet życzyłby sobie poszerzenia działań *Marie Curie*, wspierających mobilność naukowców, oraz działań powiązanych, oraz wzmocnienia wymiaru współpracy międzynarodowej w zakresie zasobów ludzkich; a także wzmocnienia programu *Erasmus Mundus*, jako formy zachęty do współpracy z krajami trzecimi w zakresie szkolenia specjalistycznego.

4.10 Wreszcie, EKES apeluje, aby w przyszłym przeglądzie strategii lizbońskiej należycie uwzględniono znaczenie zwiększenia zasobów ludzkich w dziedzinie nauki i technologii i zapewnienia ich wykwalifikowania oraz gwarancji trwałego rozwoju wspólnej polityki w tym zakresie na szczeblu Unii Europejskiej.

Bruksela, 16 grudnia 2009 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI
